

osadzenia sprawdzi znaki przy udziale znawcy technicznego, interesowanych i miejscowej władzy policyjnej, przyczem ma być spisany protokół.

Protokół ten ma zawierać:

- 1) stan urządzeń i zakładu w czasie ustawienia znaku wodnego,
- 2) opis kształtu, rodzaju i położenia znaków wodnych i kontrolnych,
- 3) różnice wysokości znaku wodnego w odniesieniu do znaków kontrolnych, tudzież, o ile to jest możliwem bez nadmiernych kosztów, w odniesieniu do niwelacji wody publicznej i niwelacji ogólnej kraju.

Do protokołu należy dołączyć: szkic sytuacyjny uwidoczniający urządzenia do piętrzenia wody i zakład, znak wody i znaki kontrolne z wpisanymi wysokościami i odległościami znaku wodnego i znaków kontrolnych między sobą i od kilku pobliskich punktów trwałych, celem ułatwienia odszukania tych znaków.

Protokół mają podpisać biorący udział w komisji.

Dane z protokołu należy wpisać do księgi wodnej.

Jeżeli władzą kompetentną do osadzenia znaku wodnego jest urząd wojewódzki, może on na zasadzie art. 190 ust. wodn. poruczyć wykonanie tej czynności władzy wodnej niższej instancji lub miejscowemu zarządowi technicznemu.

§ 6. Zezwolenie na użytkowanie urządzeń służących do piętrzenia wody nie może być udzielone przed ustawieniem znaków wodnych i kontrolnych.

Urządzenia piętrzące wodę należy opatrzyć znakiem wodnym, chociażby nie służyły do wyzyskania siły wodnej, o ile w myśl art. 66 ust. wodn. nie są wolne od tego przepisu.

Postępowanie wyżej przepisane dla założenia znaków wodnych należy stosować także, gdy zajdzie potrzeba zmiany, odnowienia lub odbudowy znaków wodnych, wreszcie przy osadzeniu znaków na istniejącem urządzeniu do piętrzenia wody lub zakładzie wodnym (art. 66 ust. 1 u. w.).

Wogóle osadzenie znaków wodnych jest częściowem wykonaniem zezwolenia władzy na budowę urządzeń służących do użytkowania wody i może być przedsięwzięte, gdy nie zachodzi żadna wątpliwość co do prawomocności, co do rozmiarów i warunków danego uprawnienia. To też jeżeli uprawnienie jest spornem, a zwłaszcza jeżeli zachodzi spór co do wysokości piętrzenia wody, należy wstrzymać się z osadzeniem znaku wodnego, aż do rozstrzygnięcia sprawy w przepisanej drodze w sposób stanowczy, lub też tymczasowy w myśl art. 228 ustawy wodnej.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze nie obowiązuje w Województwie Śląskiem.

Minister Robót Publicznych: Łopuszański

632.

Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych

z dnia 25 kwietnia 1923 r.

w przedmiocie oznaczenia stanu zwyczajnego (średniego) wody i linii brzegu.

Na podstawie art. 5 ust. (3) i art. 266 ustawy wodnej z dnia 19 września 1922 r. (Dz. U. R. P. № 102, poz. 936) zarządza się co następuje:

§ 1. Stan zwyczajny (średni) wody należy wyznaczyć w sposób poniżej podany w następujących wypadkach:

- a) na publicznych wodach płynących przy odgraniczeniu własności prywatnej od publicznej (art. 6 ustawy wodnej);
- b) na prywatnych wodach płynących przy oznaczeniu granicy między gruntami nadbrzeżnemi, leżącemi obok siebie lub na przeciwnych brzegach (art. 5 ust. 2 ust. wodn.);
- c) na jeziorach, które nie należą do wód płynących, o ile własność w inny sposób nie została uregulowana (art. 5 ust. 5 ust. wodn.).

Jako stan zwyczajny (średni) należy uważać ten stan, który woda w dłuższym szeregu lat równie często przekracza, jak często go nie dochodzi. Ustalenie zatem stanu zwyczajnego polega na wyznaczeniu dla danego wodowskazu tego odczytu, który dzieli zsumowany czas trwania wszystkich odczytów wodowskazowych w danym okresie na dwie równe części. Potrzebne do obliczenia stanu zwyczajnego zestawienie czasów trwania poszczególnych odczytów wodowskazowych należy wziąć z roczników hydrograficznych lub wykonać je w sposób podany w polskich rocznikach.

Z uwagi na cel wystarczy oznaczenie stanu zwyczajnego na podstawie stopni 10 centymetrowych, przyjmując środkowy odczyt stopnia (piątki w cm.).

W wypadkach, w których stosowanie wyżej podanego sposobu natrafia na trudności, można bez ujmy dla dokładności wymaganej dla niniejszego celu przyjmować zamiast wysokości stanu zwyczajnego (średniego) wysokość stanu odpowiadającego średniej arytmetycznej z codziennych odczytów wodowskazowych w danym okresie.

Jako okres czasu dla obliczenia średniej należy przyjąć 15 lat ostatnich, w ciągu których nie było większych zmian łóżyska rzeki. O ile niema odczytów wodowskazowych z takiego czasu, można przyjąć mniejszą ilość lat, jednak należy wtedy wykluczyć te lata, w których przepływ wody był znacznie różny od przeciętnego (lata wybitnie mokre lub suche). Jeżeli łóżysko w przekroju wodowskazowym ulegało zmianom, można do obliczenia wziąć tylko okres obejmujący lata od ostatniej zmiany do chwili obliczenia.

Jeżeli są do dyspozycji odczyty tylko z kilku lat, lub tylko z jednego roku, można ich użyć do wyznaczenia stanu zwyczajnego, o ile opady w danym roku co do ilości i rozkładu zbliżyły się do normalnych.

Do wyznaczenia stanu wody należy zużytkować odczyty z wodowskazu miarodajnego t. j. wodowskazu, który znajduje się na odcinku rzeki o tych samych w przybliżeniu warunkach przepływu, jakie posiada rzeka w miejscu badanym, a zatem jeżeli między wodowskazem, a miejscem badanym niema żadnego większego dopływu lub wybitnego załomu spadku.

Jeżeli wreszcie niema wogóle miarodajnego wodowskazu dla badanego miejsca, należy ustalić stan zwyczajny na podstawie zbadania na miejscu łożyska rzeki przez znawcę technicznego. Ponieważ stan ten różni się również bardzo nieznacznie od stanu wegetacyjnego, można w tym razie orjentować się granicą stałego porostu traw, a zatem także wogóle porostu roślin lądowych, jaki znajduje się na brzegu wypukłym.

§ 2. Linja brzegu biegnie wedle art. 6, ust. 1 u. w. wyraźną krawędzią brzegu, co ma miejsce z reguły na brzegach wklęsłych; w miejscach gdzie niema wyraźnych brzegów, a zatem zwyczajnie na brzegach wypukłych, linię brzegu stanowi granica stałego porostu traw (a więc także porostu wogóle roślin lądowych), a jeżeli granica ta leży wyżej stanu zwyczajnego (średniego), stanowi linię brzegu linja przecięcia się zwierciadła wody przy stanie zwyczajnym (średnim) z gruntami nadbrzeżnymi. Wobec tego należy przy ustaleniu linii brzegu tam, gdzie niema wyraźnej krawędzi brzegu wyznaczyć nie tylko linię, po którą sięga stały porost traw, ale także wysokość stanu zwyczajnego (średniego).

§ 3. Linię brzegu ustala władza wodna na żądanie interesowanych na podstawie postępowania przepisanego w szóstej części ustawy wodnej (art. 6, ust. 3 ust. wodn.). Nadto linja brzegowa powinna być wyznaczona przed rozpoczęciem robót regulacyjnych na rzece (art. 109 ust. wodn.). Władza zatem zatwierdzając projekt regulacyjny (art. 108, ust. 1 ust. wodn.) powinna zastrzec, że roboty nie mogą być podjęte przed ustaleniem linii brzegu. Również władze wykonujące regulację na podstawie projektów zatwierdzonych przez Ministerstwo Robót Publicznych (art. 108, ust. 1 u. w.) powinny postarać się przed rozpoczęciem robót o ustalenie linii brzegowej. Jest dopuszczalnym przeprowadzenie odnośnego dochodzenia równocześnie z dochodzeniem przewidzianym w art. 108, ust. 1 ust. wodn., a co do robót prowadzonych na podstawie projektów zatwierdzonych przez Ministerstwo Robót Publicznych równocześnie z dochodzeniem co do zarzutów i roszczeń interesowanych (art. 45, ust. 3 ust. wodn.).

Powyższe przepisy nie wykluczają możliwości dobrowolnego porozumienia się z interesowanymi co do odgraniczenia łożyska wody z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez władzę wodną, o ile chodzi o wodę publiczną.

Również nie jest wykluczona możliwość wydania przez władzę zarządzenia tymczasowego na podsta-

wie art. 228 u. w., którem pozwoli w toku postępowania co do wyznaczenia linii brzegowej na podjęcie niecierpiących zwłoki robót regulacyjnych, w celu strzeżenia interesów publicznych lub powstrzymania niebezpieczeństwa dla interesów prywatnych.

§ 4. Celem przeprowadzenia dochodzenia winni interesowani (również urzędy prowadzące roboty regulacyjne) przedłożyć kompetentnej władzy wodnej, a zatem odnośnie do wód żeglownych i spławnych województwu, a odnośnie do innych wód starostwu lub władzom im odpowiednim (art. 186, 187 i 188 ust. wodn.), podanie o wyznaczenie linii brzegu z dołączeniem projektu odgraniczenia, który ma zawierać:

- a) krótkie sprawozdanie techniczne wyjaśniające zasady projektowanego odgraniczenia;
- b) plan sytuacyjny sporządzony w tej podziałce, w jakiej są sporządzone urzędowe mapy gruntowe (katastralne); gdzie niema map urzędowych w odpowiednio wielkiej podziałce, zdjęcie ma być wykonane z dokładnością przepisaną dla map gruntowych (katastralnych); na planie mają być uwidocznione punkty stałe, za pomocą których by można było nanieść linię brzegową, oraz punkty niwelacyjne nawiązane do miarodajnego wodowskazu, jeżeli odległość nie jest nadmiernie wielką, dalej grunty nadbrzeżne z podaniem rodzaju kultury, granica porostu traw, łożysko wody na odpowiedniej długości powyżej i poniżej miejsca, o które chodzi, wyraźne krawędzie brzegów, odsypiska i wyspy, powierzchnia zalewu wodą w czasie pomiaru, data pomiaru i stan wody obserwowany wtedy na miarodajnym wodowskazie; dalej mają być w planie sytuacyjnym wkreślone przekroje poprzeczne zdjęte w takich odstępach, ażeby uwidoczniały zmiany wysokości całego przybrzeżnego terenu, z zaznaczonym stanem wody w czasie zdjęcia i stanem zwyczajnym (średnim), wreszcie ma być uwidoczniiona czerwonym kolorem proponowana linja brzegowa;
- c) wykaz właścicieli gruntów i innych interesowanych;
- d) jeżeli jest kataster gruntowy, wykaz zmian projektowanych co do parcel i wykazów hipotecznych z podaniem odnośnych powierzchni.

Na podstawie tego operatu władza kompetentna przeprowadzi dochodzenie na miejscu, przy udziale znawcy technicznego, przesłucha protokularnie interesowanych i wyda orzeczenie, stosując analogicznie postanowienia części szóstej ustawy wodnej. Od orzeczenia tego wolno wnieść odwołanie do władzy wyższej w sposób przewidziany w tej części ustawy.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze nie obowiązuje w Województwie Śląskiem.

Minister Robót Publicznych: Łopuszański